

НОРМАТИВНІ ДОГОВОРИ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Фастовець Наталія Валеріївна,

к.н.з держ. упр., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Вступ. Зростання ролі громадянської свідомості і укріплення підвалин громадянського суспільства, робить актуальними висвітлення тем суспільних комунікацій, побудованих договірних засадах. Нормативний договір є універсальним інструментом вирішення економічних, політичних і соціальних питань як на внутрішньодержавному так і на міжнародному рівні, що робить цю тему актуальною для розгляду.

Мета статті полягає в тому, щоб здійснити обрис головних ознак, та з'ясувати значення нормативного договору в сфері договірних відносин в Україні.

З точки зору науковців, нормативні договори є договорами публічного права, які забезпечують узгодження інтересів та дій держав, органів влади, владних структур, суспільних організацій, та різних верств населення щодо умов співробітництва, взаємодопомоги, або підтримки, тощо [1].

Вітчизняна правова наука визначає нормативний договір як угоду між двома і більше суб'єктами правотворчості, що містить норми права.

Як специфічна форма права, нормативний договір реалізується через свої головні ознаки, а саме:

1) Наявність у складі сторін суб'єктів із владними (правотворчими) повноваженнями - суб'єкти публічно-правових відносин, серед яких: держава, органи державної влади, органи місцевого самоврядування;

2) Наявність доброї волі сторін укласти угоду;

3) Створює правові норми;

4) Письмова форма;

5) Підлягає проходженню певних процедур складання, оформлення та публікації в офіційних печатних джерелах;

б) Є довготривалим за часом.

Класифікація нормативних договорів в науці не усталена, але їх специфіка помітна в різних галузях права. Тому прийнято розрізняти договори міжнародні, конституційні, адміністративні тощо [2].

Міжнародний договір - це угода між суб'єктами міжнародного права, який укладається з метою створення, припинення, змінення взаємних обов'язків, або прав. В Україні міжнародні договори є частиною національної правової системи. Конституційний договір є угодою між суб'єктами конституційного права щодо встановлення і регулювання принципів та норм конституційно – правових відносин [3]. Адміністративний договір дво - або багатостороння угода, зміст якої складають права та обов'язки сторін, що впливають із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який є однією із сторін угоди [4].

Для нормативного договору діють такі самі принципи побудови, як і для будь-якого договору. Структуру нормативно-правового договору складають взаємопов'язані елементи, такі як: суб'єкти, об'єкти. Зміст, як суттєва складова договору, забезпечує правовий зв'язок між суб'єктами права і об'єктом нормативного договору, та встановлює норми права у нормативно-правовому договорі, а в індивідуально-правовому – сукупність умов, що закріплюють та визначають права та обов'язки сторін [1]. Суб'єктом нормативно правового договору може виступати особа та орган влади, що володіють правовим статусом, або правосуб'єктністю.

В якості *суб'єктів* нормативного договору можуть виступати:

- 1) Держава;
- 2) Органи державної влади;
- 3) Адміністративно-територіальні одиниці;
- 4) Органи місцевого самоврядування;
- 5) Юридичні особи;

б) Підприємства, установи, організації;

7) Фізична особа – підприємець, фізична особа.

Відносини суб'єктів, майнових і немайнових прав, дій, або утримання від дій виступають об'єктами нормативного договору. «Роль нормативно-правового договору як джерела права та правового акту полягає у тому, що він має забезпечити повне та чітке вираження волі, що міститься в ньому, а також забезпечує необхідні умови правового регулювання – доведення волі держави, організацій, громадян до відома всіх, кого вона стосується» [5]. Загальною для вітчизняних науковців є точка зору про те, що нормативний договір є формою права, яку створюють суб'єкти права, укладаючи цей договір про зміст правил поведінки, що набувають правового характеру.

Висновки. На сучасному етапі розвитку України використання нормативних договорів для вирішення нагальних економічних, регіональних, адміністративних, публічних питань є актуальною правовою практикою, спричиненою економічною політикою, міжнародною і соціальною активністю, України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стрибко Т.І. Нормативно-правовий договір та договірний процес у суверенній Україні: дис. ... канд. юрид. Наук: 12.00.01. / Т.І. Стрибко; МОН України. НУ Одеська юридична академія. – Одеса., 2016. – 256 с.

2. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права [Текст]: Підручник. Практикум/ Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва/ Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.

3. Назаренко О.А. Застосування договорів у сфері конституційно – правових відносин / О.А Назаренко) [Текст] Правове регулювання економіки: зб. наук. пр. Київ 2008. С. 75

4. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV: станом на 04 листопада 2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 07.11.2023).